

مرمت نیمه کاره بناهای تاریخی کرمان!

اسما پورزنگی آبادی

از سرگیری پروژه‌های مرمت «عمارت شترگلو ماهان» و پنج خانه تاریخی در شهر کرمان همچنان از سوی میراث فرهنگی به آینده موکول می‌شود. شرکت پهنه آسمان تابان وابسته به جهاد نصر این پروژه‌ها را نیمه‌کاره رها کرده است.

عمارت شتر گلو در شهر ماهان و در خیابان روبه‌روی آستانه شاه نعمت‌الله ولی قرار دارد. با آنچه که تاکنون بر سر این بنا رفته، می‌توان مرمت ناتمام آن را که ارزش‌های معماری و تاریخی بسیاری دارد نمونه‌ی بارزی از ناتوانی نهاد متولی بناهای تاریخی در مراقبت و رسیدگی به این آثار دانست.

شترگلو ماهان از جمله بناهایی است که در اختیار صندوق مرمت و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی و فرهنگی کشور قرار دارد. صندوق در سال ۹۶ آن را به شرکت پهنه آسمان تابان وابسته به شرکت جهاد نصر کرمان واگذار کرد تا مرمت و احیا شود. پیش از این، حدود ۱۰ بار مزایده برای واگذاری این اثر برگزار شده بود و یکبار هم حتی واگذار شد اما همه این اقدامات ناکام ماند تا اینکه شرکت پهنه آسمان تابان بنا را در دست گرفت. قرار بود این عمارت تاریخی اوایل سال ۹۹ به بهره‌برداری برسد. هفت سال گذشته و مشتاقان احیای این مرمت هرچه انتظار می‌کشند خبری از اتمام پروژه نمی‌رسد تا اینکه مهرماه امسال از سوی معاون میراث فرهنگی استان کرمان اعلام شد که عملیات مرمت عمارت شترگلو متوقف شده و سرمایه‌گذار، دلیل توقف کار را توجیه نداشتن مالی ذکر کرده است.

اینکه چگونه می‌شود که یک سرمایه‌گذار در میانه راه متوجه عدم توجیه اقتصادی پروژه می‌شود را خود دست‌اندرکاران باید توضیح بدهند اما پرسش مهم دیگر این است که چرا تعیین تکلیف و مرمت آن شروع نمی‌شود؟ پرسشی که درباره توقف مرمت پنج خانه تاریخی در شهر کرمان که

همین شرکت آن را انجام می‌داد نیز وجود دارد. پروژه مرمت این پنج خانه از سال ۹۵ شروع شد و از سال ۹۹ متوقف مانده است. مجتبی شفیعی - معاون میراث فرهنگی استان در پاسخ به این پرسش فردای کرمان که کار مرمت شترگلو ماهان و خانه‌های تاریخی به کجا رسید؟ می‌گوید: «با دوستان در حال مذاکره برای رفع اختلاف هستیم. نهایتاً ظرف دو، سه هفته آینده به این نتیجه خواهیم رسید که این سرمایه‌گذار بماند یا از پروژه خارج شود و کس دیگری کار را انجام دهد».

وی در پاسخ به این پرسش که چرا تعیین تکلیف این پروژه‌ها این همه طول کشیده است؟ اظهار می‌کند: «وقتی کاری در یک فرآیند حقوقی دنبال می‌شود مقداری طول می‌کشد».

وی درباره زمان از سرگیری مرمت شترگلو ماهان در پاسخ به فردای کرمان می‌گوید: «این عمارت در اختیار صندوق احیاست. آخرین صحبتی که سرمایه‌گذار کرده ظاهراً تمایل دارند در این پروژه بمانند». وی ادامه می‌دهد: «ما از طریق صندوق احیا اخطار داده‌ایم که یا کار مرمت این بنا را شروع کنند یا آن را هم تحویل

شده و سقف داخلی آن نیز با یزدی‌بندی زیبایی تزیین شده است.

همچنین، عمارت شترگلو دارای چند حیاط است که حیاط شمالی به نام انارستان و حیاط جنوبی به نام نارنجستان شناخته می‌شده است. یکی از ویژگی‌های قابل توجه در این بنا، جریان دایمی آب در سرتاسر عمارت بوده است.

وجود درهای آرسی زیبا و حجره‌های تو در تو از دیگر موارد قابل توجه این بنای فاخر و تاریخی است. همچنین، این بنا شامل یک حوض‌خانه است که چهار ایوان در چهار طرف آن ساخته شده و به پنج‌دری‌ها و سده‌ری‌ها راه دارد.

با وجود ارزش‌های تاریخی و معماری این بنا و همچنین موقعیت مناسب آن در شهر ماهان، به نظر می‌رسد میراث فرهنگی چندان اهمیتی به سرنوشت این عمارت ندارد و درباره خلع‌و‌عده هفت ساله‌ای که کرده حتی یک عذرخواهی ساده هم انجام نمی‌دهد؛ آیا میراث فرهنگی دارد با این سرمایه‌گذار مامشات می‌کند؟ یا پیگیری کافی و لازم را برای تعیین تکلیف آن انجام نمی‌دهد؟

سرمایه‌گذار هم تاکنون به گونه‌ای عمل کرده که انگار به امانت‌گرا نپهای ملی که در اختیار دارد اهمیت نمی‌دهد.

تنها شترگلو ماهان نیست که این گونه غریب و بی‌کس مانده است. خانه‌های تاریخی که شرکت پهنه آسمان تابان مرمت و احیای آن را عهده‌دار شد نیز همین وضعیت را دارند. این خانه‌ها که در زمان استانداری رزم‌حسینی به شرکت واگذار شد شش واحد بودند. مرمت یک خانه تکمیل شد. کار مرمت مابقی آن اما به دلیل آنچه که «مشکلات مالی» خواندند متوقف مانده است. هربار هم که از میراث فرهنگی درباره آن می‌پرسیم وعده می‌دهد که در حال پیگیری موضوع هستیم و در آینده‌ای نزدیک تعیین تکلیف خواهیم کرد. آینده‌ای که مشخص نیست کی فرا می‌رسد؟

روایت مجموعه گنجعلی خان در گذر زمان؛

نمایشگاه عکس «هم‌نما» در کرمان افتتاح شد

گروه فرهنگ‌و‌هنر: نمایشگاه عکس «هم‌نما» با تصاویری از آثار تاریخی مجموعه گنجعلیخان در باغ‌موزه هرندی کرمان در معرض دید عموم قرار گرفت.

در نمایشگاه هم‌نما، روایت دو زمان از یک نما از مجموعه گنجعلیخان کرمان در قالب ۶۰ عکس، از دهه ۴۰ شمسی تاکنون به نمایش گذاشته است.

محمدهادی جلال‌پور که کار تهیه و بازآفرینی عکس‌های مجموعه گنجعلیخان کرمان را انجام داده است در حاشیه بازگشایی این نمایشگاه که روز بیستم آذرماه، با حضور مسئولان میراث فرهنگی برگزار شده، گفت: «عکس‌های قدیمی مجموعه گنجعلیخان مربوط به دهه‌های ۴۰، ۵۰ و ۷۰ شمسی است که روند مرمت و بازسازی و وضعیت فعلی این مجموعه را در طول زمان نشان می‌دهد». وی افزود: «کار عکاسی این مجموعه حدود ۶ ماه طول کشید و سعی کردیم عکس‌های قدیمی با همان زاویه و شرایط محیطی مجدد در قالب عکس‌های جدید بازآفرینی شود».

نمایشگاه هم‌نما تا ۲۳ آذرماه دایر است و علاقه‌مندان می‌توانند از ساعت ۹ تا ۱۷ از نمایشگاه بازدید کنند. به گزارش ایرنا کرمان، سرپرست اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان کرمان نیز در حاشیه مراسم بازگشایی این نمایشگاه گفت: «مردم می‌توانند ضمن حضور در این نمایشگاه، چگونگی مرمت و بازسازی یک اثر میراث فرهنگی را در طول زمان مشاهده کنند».

سعید شاهرخی در بخشی از سخنان خود بیان کرد: «باید افراد و رسانه‌ها درباره شرایط و وضعیت ساماندهی و حفظ اماکن و بناهای میراث فرهنگی تولید محتوا کنند، ضمن اینکه حضور مردم و مطالبه‌گری آن‌ها برای نگهداری آثار باستانی و تاریخی مطرح است».

وی ادامه داد: «میراث فرهنگی با همراهی مردم، انجمن‌های خیریه‌ای از دلسوزان و دانایان این حوزه را تشکیل می‌دهد تا مکمل فعالیت‌های حوزه میراث فرهنگی باشد». وی با بیان اینکه با توجه به پهنای گسترده استان کرمان بضاعت ما در حوزه میراث فرهنگی کم است، خاطر نشان کرد: «اما مرمت و بازسازی مجموعه گنجعلیخان تقریباً در طول ۵۰ سال گذشته به صورت مستمر ادامه داشته و در این راه همراهی مردم بسیار اثرگذار بوده است».

لَا تُكْفِرُ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَاطِمَةَ وَ بَنِيهَا وَ بَنِيهَا وَ لَكُمُ الْكُفْرُ فِيهَا بِمَعْنَى مَا لَحَظَ بِهِ عَلِيٌّ

